

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ niĩ mŭtŭmwɔ Paŭlŭ, na rĩrĩ, ndirĩ mŭtŭmwɔ ŭtŭmĩtwo nĩ andũ o na kana ngatŭmwɔ na njĩra ya mŭndũ, no ndŭmĩtwo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ũrĩa wamŭriũkirie kuuma kŭrĩ arĩa akuũ. ² Niĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tŭrĩ nao, nĩ ithuĩ tŭramŭtŭmĩra marŭa maya,

Kŭrĩ inyuĩ andũ a makanitha ma Galatia:

³ Mŭrogĩa na wega na thayũ iria ciumĩte kŭrĩ Ngai Ithe witũ, o na kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, ⁴ ũrĩa werutire nĩ ũndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kŭrĩ mahinda maya tŭrĩ, marĩa maiyŭrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kŭringana na wendi wa Ngai Ithe witũ, ⁵ nake arotũra akumagio nginya tene na tene. Amenĩ.

Ũhorɔ-Ũrĩa-Mwega no Ũmwɛ

⁶ Niĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ũndũ wa ũrĩa mŭrahiũha gŭtigana na ũrĩa wamwĩtire na ũndũ wa wega wa Kristũ, mŭkagarŭrŭkĩra ũhorɔ mwega wa mŭthemba ũngĩ, ⁷ naguo ti Ũhorɔ-ũrĩa-Mwega o na atĩa. No nĩ kŭrĩ andũ maramũhĩngĩca makĩenda gŭthũkia Ũhorɔ-ũrĩa-Mwega wa Kristũ. ⁸ No rĩrĩ, o na kŭngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mŭraika uumĩte igŭrũ, ũngĩmũhunjĩria ũhorɔ mwega ũngĩ tiga ũrĩa twamũhunjĩrie-rĩ, mŭndũ ũcio aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene! ⁹ O ta ũrĩa tŭmwĩrĩte, o

na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoro mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie-rĩ, aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ũguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihi nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Ko-rwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndingĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paũlũ gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoro-ũrĩa-Mwega ndamũhunjĩrie ti ũhoro woimanĩte na mũndũ. ¹² ũhoro ũcio ndiaheirwo nĩ mũndũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mũndũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio ũhoro ũcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ũhoro wa mĩthiire yakwa ya tene, ũrĩa ndaatũire njĩkaga ndĩ thĩinĩ wa ndini ya Ayahudi, na ũrĩa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina.

¹⁴ Nĩi ha ũhoro wa maũndũ makoniĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathiite mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika riakwa na ndaarĩ na kĩyo kĩnene gĩa kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ. ¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ũrĩa wanyamũrire kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega, ¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoro wake; gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndaahoire kĩrĩra, ¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathiire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ũcio ngĩcooka Dameski.

18 Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka ĩtatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩkara nake matukũ ikũmi na matano. 19 Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tiga o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani. 20 Ũhoru ũyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndiraheenania. 21 Thuutha ũcio nĩndacookire ngĩthiĩ Suriata na Kilikia. 22 Nĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ. 23 No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ũrahunjia wĩtĩkio ũrĩa aageragia kũniina mbere ĩyo.” 24 Nao makĩgooca Ngai nĩ ũndũ wakwa.

2

Paũlũ Gwĩtĩkĩrwo nĩ Atũmwo

1 Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩndambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthiĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthiĩ na Tito. 2 Ndathiire tondũ Ngai nĩanguũrĩirie thiĩ kuo, na nĩguo ngataarĩirie atũmwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩirie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ ihenya rĩrĩa ndateng’eraga, o na kana rĩrĩa ndateng’erete, rĩarĩ rĩa tũhũ. 3 No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na nĩ, ndaringĩrĩrio kũrua, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani. 4 Ũhoru ũyũ wa kũrua wagĩire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hito marĩ athigaani nĩguo matuĩrie ũhoru wa wĩyathi

ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, makienda gũtũtua ngombo. ⁵ Tũtietĩkĩrĩre ũhoru wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega ĩtũũre na inyuĩ.

⁶ Nao andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ niĩ hatiarĩ na ũtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ũndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa. ⁷ O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ niĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi. ⁸ Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩinĩ wa ũtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ũtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ⁹ Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrĩre tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩria maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaaheetwo. Nĩmetĩkĩrĩre atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi. ¹⁰ ũndũ ũrĩa maatwĩrĩre twĩkage nĩ atĩ tũririkanage athĩni na noguo ũndũ ũrĩa niĩ mwene ndaarĩ na kĩyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

¹¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Petero ookire Antiokia,* nĩndamũkararirie mbere ya andũ tondũ

---

* **2:11** Antiokia rĩarĩ ĩtũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatũ thũutha wa Roma na Aleksanderia thĩinĩ wa mabũrũri marĩa maathagwo nĩ Aroma.

nīahītītie mūno. ¹² Andū amwe moimīte kūrī Jakubu matanakinya-rī, Petero nīarīanagīra na andū-a-Ndūrīrī, no rīrīa maakinyire, akīmeherera, na akīamūrania na andū-a-Ndūrīrī tondū nīetigagīra andū arīa maarī a gīkundi kīa andū arīa maruaga. ¹³ O na Ayahudi arīa angī makīnyīitanīra na Petero ūhinga-inī wake, o nginya o na Baranaba akīhītithio nī ūhinga ūcio wao.

¹⁴ Rīrīa ndonire atī matiekaga kūringana na ma ya Ūhoro-ūrīa-Mwega, ngīra Petero atīrī, andū othe makīguaga, “Angīkorwo wee ūrī Mūyahudi, ūtūūraga na mītugo ya andū-a-Ndūrīrī na ti ta Mūyahudi-rī, ūngīkīhota atīa kūhatīrīria andū-a-Ndūrīrī atī nīguo marūmīrīre mītugo ya Ayahudi?”

¹⁵ “Ithuī arīa tūciarītwo tūrī Ayahudi na tūtārī ehia ta andū-a-Ndūrīrī-rī, ¹⁶ nītūū atī mūdū ndatuīkaga mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho, no atuīkaga mūthingu nī ūndū wa gwītīkia Jesū Kristū. Nī ūndū ūcio o na ithuī twītīkītie Kristū Jesū nīguo tūtuo athingu nī ūndū wa gwītīkia Kristū, no ti ūndū wa gwathīkīra watho, tondū gūtīrī mūdū ūgaatuo mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho.

¹⁷ “Angīgīkorwo rīrīa tūgūcaria gūtuo athingu nī Kristū kuonanagia atī ithuī ene tūrī ehia-rī, ūguo nī kuuga atī Kristū atungatagīra mehia? Hī! Kūroaga gūtūka ūguo! ¹⁸ Angīkorwo nī ngwaka rīngī kīrīa ndaanangire-rī, nīkuonania atī nī nīnyūnīte watho. ¹⁹ Nīgūkorwo na ūndū wa watho

nĩndakuĩrĩire watho ũcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai. ²⁰ Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũũraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũũraga muoyo thĩnĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũũraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũũraga na ũndũ wa gwĩtĩkia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩĩruta nĩ ũndũ wakwa. ²¹ Ndingĩũtĩkĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ũthingu wonekaga nĩ ũndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakuire tũhũ!”

3

Gwĩtĩkia, kana Gwathĩkĩra Watho?

¹ Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mĩtĩ igũrũ. ² No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia ũhoru ũrĩa mwaiguire? ³ Kaĩ mũrĩ akĩĩgu atĩa? Mwambĩrĩirie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩria na hinya wa mwĩrĩ? ⁴ Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoru ũcio wothe warĩ wa tũhũ? ⁵ Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciana gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

⁶ Ta ririkanai ũhoru wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Etĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu. ⁸ Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmoogĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ

athingu na ūndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩirie Iburahĩmu Ũhoru-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nĩikaarathimwo nĩ ūndũ waku.” ⁹ Nĩ ūndũ ūcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ūcio warĩ mwĩtĩkia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mehokaga ũhoru wa gwathĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.” ¹¹ Nĩtũũ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ūndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu agaatũura muoyo nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia.” ¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoru wa gwĩtĩkia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaatũurio muoyo nĩ mo.” ¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ūndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.” ¹⁴ Aatũkũũrire nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ūndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ūndũ wa gwĩtĩkia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩirwo.

Watho na Kũranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria

ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtariĩ. ¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩirwo, meerĩirwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ. ¹⁷ Ūrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ. ¹⁸ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩaheire Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ ĩrĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩire ĩgooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araika ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania. ²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩire o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o naguo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho. ²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ Ūhoru wa gwĩtikia ũtanooka-rĩ, twarĩ

ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguũranĩrio. ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia. ²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoro wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mũrĩ ciana cia Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ, ²⁷ nĩgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩinĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũtingĩcooka gũthuuranio Mũyahudi kana Mũyunani, na gũtirĩ ngombo kana mũndũ ũtarĩ ngombo, na gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, nĩgũkorwo inyuothe mũrĩ ũmwe ki thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ²⁹ Angĩkorwo mũrĩ a Kristũ-rĩ, mũkĩrĩ a mbeũ ya Iburahĩmu, na mũrĩ agai a kũgaya kũringana na kũiranĩro kũ kũiranĩrwo.

4

¹ Ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ, ihinda rĩothe rĩrĩa mũgai arĩ o mwana-rĩ, ndarĩ ũtiganu na ngombo, o na atuĩka nĩwe mwene indo icio ciothe. ² Nĩ gwathwo athagwo nĩ amũrori hamwe na aramatĩ a indo ciake, nginya ihinda rĩrĩa ithe atuĩte rĩgaakinya. ³ ũguo noguo o na ithuĩ, hĩndĩ irĩa twarĩ ciana, twatũire ũkombo-inĩ wa maũndũ marĩa ma ndũire ma thĩ ĩno. ⁴ No hĩndĩ irĩa ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho, ⁵ nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ

watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake, ⁶ Tondũ inyuĩ mũrĩ ciana ciake-rĩ, Ngai nĩatũmire Roho wa Mũriũ ngoro-inĩ ciitũ, o we Roho ũrĩa wĩtanaga ũkiugaga atĩrĩ, “Abba, Baba.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio, we ndũrĩ ngombo rĩngĩ, no ũrĩ mwana wake; na tondũ rĩu ũrĩ mwana wake, Ngai nĩagũtuĩte mũgai wa indo ciake.

Paũlũ Kũrũmbũiya Agalatia

⁸ Tene rĩrĩa mũtooĩ Ngai-rĩ, mwarĩ ngombo cia ciũmbe iria itarĩ ngai. ⁹ No rĩrĩ, tondũ rĩu nĩmũmenyete Ngai, kana njuge nĩmũrĩkĩtie kũmenywo nĩ Ngai-rĩ, mũrakĩenda gũcookerera maũndũ macio maagĩte hinya na matarĩ kĩene nĩkĩ? Kaĩ mũrenda gũcooka ũkombo-inĩ wamo o rĩngĩ? ¹⁰ Nĩmũrũmĩtie ũhoru wa mĩthenya mĩamũre, na mĩeri mĩamũre, na imera, o na mĩaka! ¹¹ Ndĩ na kĩeha mũno tondũ gũkuoneka atĩ wĩra ũrĩa wothe ndanenogia naguo nĩ ũndũ wanyu nĩ wa tũhũ!

¹² Ndamũthaiha, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tuĩkai ta niĩ, nĩgũkorwo niĩ nduĩkĩte ta inyuĩ. Mũtirĩ mwanjĩka ũũru. ¹³ O ta ũrĩa mũũĩ, ndamũhunjĩirie Ũhoru-ũrĩa-Mwega ihinda rĩa mbere tondũ ndaarĩ mũrũaru. ¹⁴ O na gũtuĩka ndwari yakwa yarĩ magerio kũrĩ inyuĩ, mũtianyalarire kana mũkĩĩmena, no mwanyitire ũgeni ta ndaarĩ mũraika wa Ngai, o na ta ndaarĩ Jesũ Kristũ we mwene. ¹⁵ Kaĩ ũndũ ũcio watũmaga mũkene ũthiĩte kũ? Niĩ ndĩ mũira atĩ, korwo nĩmũngĩahotire, nĩmũngĩakũũrĩre maitho manyu mũũhe. ¹⁶ Kaĩ rĩu nduĩkĩte thũ yanyu nĩ ũndũ wa kũmũhe ũhoru ũrĩa wa ma?

17 Andũ acio me na kīyo magīcaria ūrĩa mũngĩtuĩka a thiritũ yao, no ti ũndũ wa gĩtũmi kīega. Ūrĩa mendaga nĩ kũmũtigithania na ithuĩ mũtuĩke ao, nĩgeetha mũgĩe na kīyo gĩa kũmarũmĩrĩra. 18 Nĩ wega kũgĩa na kīyo, angĩkorwo muoroto nĩ mwega, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ ĩrĩa ndĩ hamwe na inyuĩ. 19 Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akĩheo mwana, nginya hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩinĩ wanyu, 20 naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

21 Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ūrĩa watho uugaga? 22 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mũtumia ūrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mũtumia ūrĩa ũtaarĩ ngombo. 23 Mũriũ wake wa mũtumia ūrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ūrĩa waciarĩtwo nĩ mũtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩĩranĩro.

24 Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekanĩtio na Hagari. 25 Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩire Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekanĩtio na

itũũra rĩa Jerusalemu ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake. ²⁶ No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ, ²⁷ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,
wee ũtaciara ciana,
tumũra kanua na wanĩrĩre,
wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio
nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuari.”

²⁸ Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kũĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ. ²⁹ Hĩndĩ iyo, mũriũ ũrĩa waciariĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciariĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo noguo kũhaana o na rĩu. ³⁰ No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo iyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mũtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.” ³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mũtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩnĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohore nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigitĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

² Ta thikĩrĩriai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtĩkĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini. ³ Ningĩ

nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtĩkĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe. ⁴ Inyuĩ arĩa mũrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa wathorĩ, nĩmũtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgwĩte mũgatigana na wega wa Ngai. ⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuu athingu. Ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtĩkio, tũhotithĩtio nĩ Roho. ⁶ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtĩkio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng'agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma? ⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire. ⁹ "Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe." ¹⁰ Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ. ¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoru wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguorĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoru wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie. ¹² No nyende andũ acio mamũthĩnagia mathiĩ na mbere o nginya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai

inyuĩ-ene mũrĩ na wendani. ¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoro wothe wa watho ũhingagio nĩ riathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.” ¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangĩendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka. ¹⁸ No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

¹⁹ Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari, ²⁰ na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang’ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari, ²¹ gũcumĩkĩra na kũrĩo nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩrĩire, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩndamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

²² No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka, ²³ na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgĩria mekagwo. ²⁴ Nao andũ

arĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mĩĩrĩ yao mĩtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo. ²⁵ Angĩkorwo tũtũire muoyo nĩ ũndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tũtongoragio nĩ Roho. ²⁶ Rekei tũtĩge gwĩtĩĩa, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio. ² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ. ³ Mũndũ angĩciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ ĩrĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia. ⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ ĩyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ, ⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

⁶ Mũndũ o wothe ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũruti.

⁷ Mũtikanahenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga.

⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akaagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akaagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho. ⁹ Ningĩ tũtikanogio nĩ

gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩakinya nĩtũkaagetha magetha twaga gũkua ngoro. ¹⁰ Na nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrua kana kwaga Kũrua gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene! ¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩria atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Kristũ. ¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩage nĩ ũndũ wa mĩĩrĩ yanyu. ¹⁴ No nĩrĩ, ndĩroaga gwĩtĩa, tiga o ndĩtĩire nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ũndũ waguorĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ niĩ, na niĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo. ¹⁵ Kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kũmbe kĩerũ. ¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩina, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amenĩ.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63